Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 27 stycznia 1933 r. 800.

Treść numeru:

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE. Dział Str.

FINANSE I BUDŻET.

HANDEL ZAGRANICZNY.

/c.d.n./

T r e ś ć   n u m e r u : /c.d./

/c.d.n./

T r e ś ć   n u m e r u : /c.d./

-----oOo-----

10-cio miljonowy niedobór w budżecie Państwa Litewskiego za rok 1932. Prasa litewska z dnia 31 grudnia 193. r. donosi, iż budżet Państwa Litewskiego na rok 1932 przewidywał 282,2 miljl.lt. wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych. W związku jednak z kryzysem okazało się, iż dochody państwowe w roku tym nie osiągną sumy preliminowanej. W wyniku tego zarządzono nowe oszczędności, które utworzyły sumę 1?, 5 milj.lt. Ponieważ jednak wysunęła się konieczność zwiększenia pewnych wydatków o 10,4 milj.lt., oszczędności zmalały do sumy 6,1 milj.lt., a ogólny budżet wydatków wyraził się w sumie 276 milj.lt. Preliminarz budżetowy na r.1932 przewidywał wpływów zwyczajnych i nadzwyczajnych łącznie na sumę 26.,. milj.lt. Nadto do skarbu wpłynęło jeszcze 7,3 milj.lt. nowych dochodów. Ogólny jednak niedobór wpływów preliminowanych osiągnął mniej więcej 5 milj.lt. Po potrąceniu wspomnianych nowych dochodów niedobór zmalał do 17 milj.lt, czyli że dochody budżetowe Litwy w r.1932 - 265-- milj.litów. Zmniejszyła się głównie pozycja preliminowanych wpływów M-stwa Skarbu na sumę 1 milj.lt. Natomiast nowe wpływy M-stwa Skarbu wyniosły zaledwie 6 milj.lt. Niedobór figuruje w następujących pozycjach: zwrot pożyczek i procentów - niedobór ok.4 milj.lt., wpływy Dep. Podatkowego /podatek ziemski, akcyza na cukier i tytuń, monopol wódczany i spirytusowy i inne/ - niedobór ok.8,4 milj.lt. Wpływy M-stwa Komunikacji zmniejszyły się ok.5 milj.lt., w związku z czem zarządzono oszczędności w zarządzie poczt, telefonów i telegrafów na sumę ok.1,5 milj.lt. i w zarządzie kolejowym na 4 milj.lt. Dochody M-stwa Rolnictwa zmniejszyły się o 5,4 milj.lt. Największe oszczędności wypadło poczynić w Dep.Leśnym, gdyż dosięgły one 4 milj.lt. Po zestawieniu sumy dochodów budżetowych wynoszącej 265 milj.lt z sumą wydatków - 276 milj.lt. powstaje niedobór wynoszący przeszło 10 milj.lt. Deficyt ten ma być pokryty z funduszu rezerwowego. W związku z trudną sytuacją urzędników litewskich kwestja dalszej redukcji gaż urzędniczych została zawieszona. Wchodzi tu w grę obawa o pogorszenie się konjunktury na rynku wewnętrznym.

Redukcja budżetu państwa na rok 1933. Prasa litewska z dnia ? stycznia r.b. donosi, iż litewski Gabinet Ministrów rozważył kwestję zbilansowania budżetu na rok 1933. W związku z kryzysem gospodarczym postanowiono budżet państwa na rok 1933 zbilansować w granicach 235 milj.lt. W związku z tem urzędy, które dostarczyły już swe preliminarze budżetowe rozważą je niezwłocznie poraz drugi, aby umożliwić M-stwu Skarbu rychłe opracowanie budżetu Państwa i przesłożenia go Gabinetowi Ministrów.

Oświadczenie zastępcy kierownika B-ku Litewskiego p. Paknisa w sprawie finansów. 'Lietuvos žinios' Nr. 98 z dn.31 grudnia 1932 r. Streszczenie: Dnia 30.XII.3. r. zastępca kierownika Banku Litewskiego p.Paknis udzielił przedstawicielom prasy litewskiej następujących informacyj w sprawie finansowej sytuacji Litwy: W r.193. wpływ kryzysu odbił się we wszystkich dziedzinach gospodarki litewskiej znacznie silniej, niż w r.1931. Poziom operacyj Banku Litewskiego spadł do skali notowanej przed trzema laty. W operacjach kredytowych zaznaczył się zastój. Suma pożyczek w Banku Litewskim wynosi o 3 milj.lt mniej, niż w roku 1931 i prawie odpowiada sumie z końca roku 1928/29. W innych bankach i towarzystwach kredytowych operacje kredytowe również zmalały i tylko suma kredytów udzielonych przez Bank Ziemski wzrosła o 6 milj.lt. B-ki posiadając wystarczający zapas gotówki na kredyty krótkoterminowe nie potrzebują się starać o kredyty Banku Litewskiego. Kwestja podrożenia lub też potanienia pieniądza zależy od nastroju właścicieli wkładów. Należy się spodziewać, że w związku z obniżeniem od Nowego Roku odsetek od listów zastawnych w Banku Ziemskim, oraz od wkładów w Państwowych Kasach Oszczędnościowych zaznaczy się tendencja zniżki odsetków. Ponieważ banki nie korzystają obecnie z kredytów Banku Litewskiego, przeto ewentualne obniżenie odsetków, pobieranych przez Bank Litewski nie wpłynęłoby na obniżenie się stopy dyskontowej w kraju. Więcej niż połowa debitorów Banku Litewskiego płaci obecnie tylko 6% /handel i przemysł eksportowy/. W roku 193. Bank Litewski dwukrotnie obniżył swe odsetki z 8 i pół do 7 i pół procent. Ponieważ dalsze zmniejszenie odsetków od wydawanych przez Bank Litewski kredytów przyszłoby z pomocą jedynie poszczególnym jego klijentom, przeto Bank Litewski pragnąc wywrzeć większy wpływ na cały rynek pieniężny musiałby być przygotowany do zwiększenia udzielonych przez się kredytów i co za tem idzie zwiększenia obiegu banknotów. W obecnych zaś warunkach, bez wyraźnej potrzeby

nie można zdecydować się ani na jedno, ani na drugie. Pokrycie znajdujących się w obiegu banknotów wynosi obecnie 70 procent, przyczem pokrycie w złocie dosięga 50-ciu procent. Rezerwa taka jest zupełni wystarczająca. Zwiększenie jednak banknotów w obiegu zmniejszyłoby tę rezerwę i mogłoby narazić państwo na trudności. Dyskutowana przez niektóre pisma litewskie kwestja dewaluacji lita dla Banku Litewskiego jest obca. Co się tyczy perspektywy na rok przyszły, to zdaniem p.Paknisa są one bardzo mgliste. Dziś jeszcze nie można dostrzec symptomatów polepszenia się sytuacji. Trzeba więc opanowanie i cierpliwie dążyć wytkniętą drogą.

Pieniądze w obiegu w listopadzie 193 . 'Echo' Nr.4. Streszczenie: W listopadzie 1932 r.suma litów znajdujących się w obiegu wynosiła 101.005.400 / w banknotach/, 10.589.000 lt. / w srebrze/, i 3.623.000 lt./ w miedzi/. Ogółem w obiegu było 114.61 tys. lt.

Zapas złota i walut wysokocennych w Banku Litewskim w styczniu 1933 r. 'Rytas' Nr.5 z dn.7.I.1933 r.: W dniu 1-go stycznia 1933 r. zapas złota w Banku Litewskim wynosił 49,06 milj.lt.Zapas walut obcych - 1, 96 milj.lt. Banknotów w obiegu - 96,01 milj.lt. zaś pozycja dyskonta o pożyczek wynosiła 91,76 milj.lt. A więc pokrycie banknotów w złocie wynosiło 51% i w walutach obcych 67,6%.

'Lietuvos Aidas' Nr.14 z dnia 18.I.1933 r. donosi, iż w ciągu ostatnich dwóch tygodni zapas złota w Banku Litewskim z 49 milj.lt. zmniejszył się do 47,5 milj.lt. , zaś zapas walut obcych z 15,9 milj. lt. zmalał do 15,3 milj.lt. Suma banknotów w obiegu z 96, milj.lt. zmniejszyła się do 90 milj.lt. Zaś suma dyskonta i pożyczek z 9 mil. lt. zmniejszyła się do 89,7 milj.lt. To też pokrycie banknotów w złocie wynosi 51,2% i w walutach obcych 67,6%.

Opłata odsetków za dług amerykański. 'Tautos Ukis' Nr.1 z r.193..: Po wojnie światowej dług Litwy wobec Zjednoczonych Stanów Ameryki wynosił 60.300.000 lt. Z sumy tej Litwa spłaciła Ameryce - 20.250.000 lt., zaś za pozostałą część długu opłaca procenty.

Podobnie jak innym państwom tak też i Litwy Zjedn.Stany rozłożyły spłatę długów na 6 lata. W dniu 15 czerwca każdego roku dłużnicy spłacają Ameryce kolejne raty długów, zaś w dniu 15 grudnia opłacają odsetki. W dniu 15 czerwca 193. r. Litwa wpłaciła Ameryce ratę w wys. 360.000 lt., zaś w dniu 15 grudnia 193 r. opłaciła 9.0.000 lt.odsetków.

Ustawa o zakazie pobierania odsetek ponad 1 procent. 'Lietuvos Žinios'. Nr. 97.: W wiadomościach urzędowych /Vyr.Žinios z dn.30.XII.3. r./ opublikowana została ustawa o zakazie pobierania odsetek za różne operacje pieniężne ponad 1 %. Żadnych spodziewanych zmian w projekcie tej ustawy nie przeprowadzono. Jako uzupełnienie do ustawy zostały opublikowane zmiany w kodeksie karnym, które przewidują kary za pobieranie odsetek ponad 1 procent. Ustawa obowiązuje od dnia 1 stycznia 1933 r.

Niezadowolenie z racji ustawy o ograniczeniu odsetek. 'Rytas' Nr.4 z dn.5.I.33 r. donosi, iż opublikowana ustawa o ograniczeniu odsetków/do 12%/ wywołała w Litwie niezadowolenie. Najwyraźniej niezadowolenie uwidoczniło się w bankach żydowskich, gdyż banki nie przyjmują obecnie weksli na mniejsze sumy. Sprawą trudności dyskontowych zajęła się także Izba Handlowo-Przemysłowa. W związku z wydaniem powyższej ustawy członkowie Izby Handlowo-Przemysłowej mają odbyć z prezesem Rady Ministrów konferencję.

Uwagi 'Lietuvos Žinios' w sprawie ustawy o 12-tu procentach. 'Lietuvos Žinios' Nr.11 z dn. 14.I.33 r. zamieszczają artykuł .Alvidasa, który między innemi stwierdza, iż ustawa o zakazie pobierania ponad 1 % nazbyt teoretycznie traktuje zawiłą sprawę operacyj kredytowych i wskutek tego stoi w sprzeczności z wymaganiami życia. Nowa ustawa wprowadza specjalne trudności w dziedzinie dyskontowania drobnych weksli, gdyż koszta ekzekwowania weksla małego i dużego są mniej więcej jednakowe. Związku z

daje się odczuć naprężenie sytuacji instytucyj drobnego kredytu. Społeczeństwo litewskie oczekiwało, iż ustawa o lichwie w pierwszym rzędzie uniemożliwi pobieranie spekulantom prywatnym olbrzymich odsetków. Jednak ustawa nic nie wspomina o tych tajnych niedozwolonych operacjach.

N a r a d a b a n k o w c ó w w s p r a w i e 12% p r o c e n t. 'L.Žin.' Nr 10 z dn. 13.I.33r. donoszą, iż w Banku Litewskim odbyła się narada wybitnych bankowców litewskich w sprawie 12%. Zastępca kierownika Banku Litewskiego p.Paknis oświadczył, iż nowa ustawa prawdopodobnie zmniejszy dochody Banku Litewskiego, zaś banki prywatne może narazić nawet na straty. Ponieważ nowa ustawa może spowodować zwiększenie się ilości protestowanych weksli, przeto bankowcy postanowili wystosować do rządu memorjał.

Z m n i e j s z e n i e o d s e t k ó w p r z e z B a n k K o o p e r a c y j n y. 'Lietuvos Aidas'. Nr.5 z dn.7.I.33 r. Zarząd kowieńskiego Banku Kooperacyjnego postanowił zmniejszyć odsetki, pobierane od pożyczek do 9-10%

W e k s l e p r o t e s t o w a n e w l i s t o p a d z i e 1 9 3 2 r o k u. Prasa litewska z dnia 3 stycznia r.b. donosi, iż ilość zaprotestowanych weksli w listopadzie wyniosła 16.402 na ogólną sumę 4.647.333 lt. W listopadzie 1931 r. zaprotestowano 25.931 weksli na sumę 8.874.563 lt. Ogółem w r.1931 zaprotestowano weksli na sumę . 67.7 5.877 lt., za w ciągu 11-stu miesięcy 193 r. przeszło 70 milj. lt.

D o k o ł a p r o j e k t u u s t a w y o p o d a t k u z a w o d o w y m. 'Tautos Ukis' Nr.1 z 193 r. Streszczenie: Litewski Dep. Podatkowy opracował projekt ustawy o podatku zawodowym i rozesłał go różnym zainteresowanym instytucjom, z tem do dn.1.II.33 r. nadesłały swe uwagi w sprawie projektu. Podatek zawodowy obejmuje opłaty za zezwolenie na trudnienie się jakimś zawodem. Przewiduje się, iż ustawa o podatku dochodowym wejdzie w życie w początku r.1934.

Z n i e s i e n i e u s t a w y o p o d a t k u o d s p r z e d a ż y l a s ó w. 'Echo' Nr.11 z dn.1 .I.1933 r.: Gabinet Ministrów postanowił uchylić ustawę o ściąganiu podatków od sprzedaży lasów państwowych. Zaległości tego podatku również zostały zniesione. Rozporządzenie Gabinetu Ministrów weszło w życie z dniem 1 stycznia 1933 roku.

P r e l i m i n a r z e b u d ż e t o w e s a m o r z ą d ó w l i t e w s k i c h n a r o k 1 9 3 3. 'Tautos Ukis' Nr.1 z 193 r. Streszczenie: Już niemal wszystkie samorządy miejskie i powiatowe Litwy przedłożyły swe preliminarze budżetowe na rok 1933 M-stwu Spraw Wewn. do zatwierdzenia. Z ogólnego zestawienia wynika, iż przewidywane sumy dochodów i wydatków samorządów litewskich w r.1933 będą o 10% mniejsze niż w r.193 . Sumy przeznaczone na potrzeby sanitarne i opieki społecznej prawie wcale nie uległy zmniejszeniu. Program prac samorządów lit. na r.1933 obejmuje budowę koniecznych mostów oraz szkół. Pozatem przeprowadzone będą niezbędne remonty.

D o k o ł a b u d ż e t u K a s C h o r y c h. Pisma litewskie z dnia 30 grudnia 193 r. donoszą, iż Zarząd Ubezpieczeń Społecznych przy M-stwie Spraw Wewn. rozważa jeszcze budżet kowieńskiej Kasy Chorych. Budżet Kasy opiewa na sumę 2.038.372 lt. Wpływy od składek pracujących i pracodawców wynoszą 1.800.000 lt., zapomogi rządowe dla położnic - 194.000 lt., inne wpływy - 50.000 lt. Wiadomość jaka się ukazała w prasie o reformie Kasy Chorych jest bezpodstawna. M-stwo Spraw Wewn. niezadowolone jest wprawdzie z deficytu Kasy Chorych, ale obok tego ma również zrozumienie, że Kasie trudno się utrzymać w ramkach budżetu z powodu tego, że nie można przewidzieć dochodów, zmieniających się w zależności od sytuacji gospodarczej i zdolności płatniczej pracodawców. Wydatki Kasy Chorych również nie można przewidzieć. Nawet w ciągu lat nie mogą one być ustalone ze względu na takie nieprzewidziane czynniki, z jakiemi się ma do czynienia, jak epidemje.

Z a t w i e r d z e n i e b u d ż e t ó w K a s C h o r y c h. 'Liet. Aidas' Nr.10 z dnia 13.I.1933 r. Streszczenie: Najwyższy Zarząd Ubezpieczeń Społecznych otrzymał już do zatwierdzenia budżety poniewieskiej Kasy Chorych w sumie 318.58 lt. i taurogowskiej w sumie 171.00 lt. Zatwierdzono także budżety Kas Chorych: kowieńskiej, marjampolskiej, telszewskiej i szawelskiej.-

D o k o ł a   b u d o w y   g m a c h u   K a s y   C h o r y c h. 'Rytas' Nr. 78 z dn. 29 grudnia 193[illegible] r. Streszczenie: Zarząd kowieńskiej Kasy Chorych postanowił wybudować w Kownie własny gmach, w związku z czem prowadzi z Państwową Kasą Oszczędnościową pertraktacje w sprawie zaciągnięcia 150.000 lt. pożyczki.

'R y t a s'   o   p o t r z e b i e   z r e d u k o w a n i a   b u d ż e t u   t e a t r a l n e g o. 'Rytas' Nr.3 z dn.4.I.33 r.Streszczenie: W ciągu pierwszych pięciu lat istnienia litewskiego Teatru Państwowego w Kownie skarb wyasygniwał na jego utrzymanie 3.919.707 lt. W ciągu 10-ciu lat utrzymanie Teatru kosztowało skarb państwa 12.815.142 lt. Preliminarz budżetowy Teatru Państwowego na r.1933 wynosi 2.442.617 lt.

Zdaniem 'Rytasa' budżet Teatru Państwowego w Kownie możnaby zmniejszyć przynajmniej o połowę.

W p ł y w y   i   w y d a t k i   P a ń s t w a   w   c i ą g u   p i e r w s z y c h   1 0 - c i u   m i e s i ę c y   w   p o r ó w n a n i u   z   p i e r w s z e m i   1 0 - m a   m i e s i ą c a m i   l a t   u b i e g ł y c h. -'Statistikos Biuletenis' Nr.1[illegible] . z r.1932.

	Przewidz.przez budżet roczny r.1932	Osiągnięto w ciągu 10-ciu miesięcy 193[illegible] r. 1.000 lt.	%	1931 r. 1.000 lt.	1930 r. 1.000
W P Ł Y W Y.					
Dochody zwyczajne.					
Podatki bezpośrednie	40.193,1	28.901,0	71,9	3[illegible].604,6	30.102
Podatki pośrednie	76.048,3	63.238,6	83,1	82.082,8	76.430
Opłaty	19.753,5	15.060,5	76,2	16.462,6	16.976
Dochody monopolowe	34.375,0	27.049,3	78,4	35.236,6	34.702
Dochody z przeds.państ.	56.469,8	37.269,3	66,0	48.327,0	45.595,
Dochody z dóbr państw.	27.834,6	16.184,0	58,1	23.460,7	25.816,
Rozrach.ze Skarbem.	9.443,1	4.474,3	47,4	3.703,9	4.573,
Dochody różne.	4.671,5	3.821,8	81,8	4.539,4	4.368,
Razem dochody zwyczaj.	268.788,9	195.998,8	72,8	246.417,6	238.565,
Dochody nadzwyczajne					
Nadwyżka z ubieg.r.	15.139,6	15.139,6	100,0	--	13.385,
Dochody z refor.roln.	3.550,0	1.705,6	48,0	1.976,2	1.835,
Inne dochody.	9.857,5	7.825,4	79,4	--	7.828
Razem dochody nadzwycz.	28.547,1	24.670,6	86,4	1.986,2	23.047,
Ogółem dochodów	297.336,0	220.669,4	74,2	248.393,8	261.613,
W Y D A T K I.	282.196,3	220.312,6	75,3	252.317,4	249.364

U w a g a. Rezerwy Skarbu na dzień 31 października 1932 r. wynosiły: 25.803,1 tys.lt.
Poza 282.196,3 tys.lt. przewidzianemi przez budżet, przewidziano się 10.222,6 tys.lt. kredytów.

H A N D E L   Z A G R A N I C Z N Y.

B i l a n s   h a n d l u   z a g r a n i c z n e g o   L i t w y   z a   d r u g i e   p ó ł r o c z e   1 9 3 2 r.   w   p o r ó w n a n i u   z   l a t a m i   u b i e g ł e m i. 'Statistikos Biuletenis' Nr.1 z r.193[illegible].

Miesiące.	1 9 3 2 r. Eksport.	1 9 3 2 r. Import.	1 9 3 1 r. Eksport.	1 9 3 1 r. Import.	1 9 3 0 r. Eksport.	1 9 3 0 r. Import.
Og.I półr.	99.739,1	78.808,5	137.283,5	139.515,6	158.317,8	146.446,
Lipiec	14.395,5	13.793,2	26.150,9	27.262,0	26.348,0	27.677,
Sierpień	13.437,7	15.053,1	21.490,2	25.869,6	24.339,0	31.887,
Wrzesień	14.889,1	16.686,1	23.800,1	26.105,4	25.335,3	27.918,
Październ.	15.418,3	15.166,3	23.860,6	23.175,2	37.913,1	26.409,
Listopad	16.391,1	15.201,8	20.717,3	[illegible]0.161,3	28.602,9	25.187,
R a z e m	174.[illegible]70,8	154.709,0	253.302,6	6[illegible].089,1	300.854,3	[illegible]85.527,

Litewski bilans handlu zagranicznego "Liet.Aidas" Nr.8 z 1933 r.: W grudniu 1932 r. eksportowała Litwa zagranicę na sumę 14.855,0 tys.litów, importowała zaś za 12.244,5 tys. litów. W ciągu całego 1932 r. eksport litewski wyraził się sumą 189.125,8 tys.litów, zaś import - 166.953,5 tys.litów. W ten sposób czynny bilans handlowy wyraził się sumą 22,17 milj.litów.

Handel zagraniczny Litwy w ujęciu "Liet. Zinios" /Nr.9. I.33./: Oświadczenie Dyrektora Dep.Handlu i Przemysłu p.Norkajtisa, jakoby po wprowadzeniu licencji Litwa zdołała zmusić niektóre Państwa do wyrównania bilansów handlowych jest conaj - mniej nieostrożna. Nawet wielkie państwa tak sprawy nie stawiają. Mimowoli nasuwa się myśl, iż Litwa winna dążyć do uzyskania większego znaczenia międzynarodowego, co w pierwszym rzędzie da się bodej osiągnąć przez dążenie do jedności państw bałtyckich. Handel zagraniczny jest tylko kółkiem ogólnego mechanizmu, który się kręci niewłaściwie wtedy, gdy inne kółka również nie funkcjonują prawidłowo.

Litewska politvka handlowa w ujęciu "Rytasa" /Nr.6. I.33./: Nierównomierne rozłożenie litewsk ego handlu zagranicznego utrudnia sytuację Litwy. Zależność gospodarcza kraju staje się szczególnie niebezpieczna w wypadku konfliktów politycznych. Rząd litewski zaczął szukać sposobów uniknięcia zależności gospodarczej i unormowania swych stosunków handlowych. W związku z tem wprowadził rząd system licencji. Znaczy to, że na cały szereg towarów jak cukier, sól, fosforyty, żelazo i t.d. wypadnie importerom otrzymywać odpowiednie zezwolenia importowe. Wspomniane towary stanowią w litewskim handlu zagranicznym znaczny odsetek. Niepodobna się bez nich obejść. Obawiać się należy czy wprowadzenie systemu licencji nie wpłynie na podrożenie wspomnianych towarów.

Memorjał "Lietukisa" w sprawie eksportu. "Rytas /Nr.5. I.33./: "Lietukis" przesłał Min.Finansów i Izbie Rolniczej memorjał w sprawie uregulowania eksportu koniczyny,konopi, wyki, jabłek i kartofli.

Sprawa zamówień towarów zagranicą objętych systemem licencji. "Dzień Kowieński" /Nr.9. I.33./: Komisja do handlu z zagranicą zakomunikowała, że importerzy, którzy przed 22 grudnia 32 r. zamówili zagranicą towary, objęte systemem licencji i tych towarów jeszcze nie otrzymali, winni zawiadomić o tem komisję przy wykazaniu odpowiednich dowodów dokumentalnych o zamówieniach.

Sprawa licencji importowych. "Rytas" /Nr.278. XII.32./: Komisja badania towarów zagranicznych i udzielania licencyj odbyła już kilka posiedzeń i rozważa obecnie sprawę wydawania licencyj, z punktu widzenia technicznego.

Kupcy polscy a licencje litewskie. "Rytas" /Nr.8. I.33./: Wprowadzenie licencyj importowych na Litwie wywołało żywe poruszenie wśród niektórych kupców polskich. Jak donosi prasa polska zostało zwołane niedawno w Warszawie specjalne zebranie zainteresowanych kupców polskich. Na zebraniu tem skonstatowano, że litewski system licencjalny boleśnie się odbije na węglu polskim i manufakturach łódzkich. Kupcy polscy mają poczynić kroki w celu zapobiegnięcia ewentualnym stratom.

Sprawa licencyj importowych. "Dzień Kowieński" /Nr.9. I.33./: Komisja do handlu z zagranicą ustaliła, że na wwóz nawozów sztucznych z wyjątkiem superfosfatu i tomasówki niezbędne jest uzyskanie specjalnych zezwoleń. Na wwóz papieru i wyrobów tekturowych zezwolenia są zbyteczne.

Sprawa litewsko niemieckich rokowań handlowych. "Liet.Zinios" /Nr.298. XII.32./: W związku z pogłoskami o przyszłych rokowaniach litewsko-niemieckich w sprawach handlowych, sfery miarodajne komunikują, że przewidziane są kolejne dyskusje w sprawach bieżących, których zawsze jest wiele i w których

doniosłe miejsce zajmują stosunki handlowe. Sfery miarodajne zaprzeczają, jakoby rokowania dotyczyć miały spraw politycznych, czy też wiązały się z podróżą Ministra Spraw Zagranicznych ewent.Premjera litewskiego do Berlina.

P o g ł o s k i o r e w i z j i s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h m i ę d z y L i t w ą a Ł o t w ą. "Liet.Žinios" /Nr.296 XII.32./: Poseł łotewski w Kownie Lepinsz przybył 28 grudnia do Rygi. Jak donosi łotewski "Latvis", podróż Lepinsza wiąże się ze sprawą litewsko - łotewskich stosunków handlowych.

Z w ł o k a w l i t e w s k o h i s z p a ń s k i c h r o k o w a n i a c h h a n d l o w y c h. "Dzień Kowieński" /Nr.295. XII 32./: Prawie od dwóch lat prowadzone są rokowania w sprawie zawarcia litewsko-hiszpańskiej umowy handlowej. W swoim czasie układy ze strony Litwy prowadził przedstawiciel litewski we Francji Klimas. Ale w ostatniej chwili, gdy podpisanie umowy miało dojść do skutku, wybuchła rewolucja hiszpańska i umowy nie podpisano. Przed kilku tygodniami rokowania znów zostały podjęte i wznowiono je w samym Kownie. Ze strony Litwy rokowania te prowadzili Dyrektor departamentów handlu i ekonomicznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych pp.Norkajtis i Kuzminskas, ze strony Hiszpanji - hiszpański attachè handlowy dla krajów bałtych ze stałą siedzibą w Sztokholmie p.Emanuel Urbea. Rokowania toczyły się bardzo gładko i strony rokujące doszły do porozumienia co do szeregu ważnych punktów na zasadzie największego uprzywilejowania. Na podstawie projektowanej umowy handlowej mogła Litwa stworzyć sobie w Hiszpanji wcale niezły rynek zbytu. I tak Litwa mogłaby eksportować do Hiszpanji celulozę na sumę około 6 milj. lit. Pozatem przewidywano również możliwość eksportu jaj litewskich do Hiszpanji, która sprowadza rocznie 80 miljonów jaj, w tem większą część z Polski. Wreszcie mogłaby Litwa wywozić do Hiszpanji forniery i inne materjały leśne. Tymczasem na zlecenie swego rządu delegat hiszpański musiał wyjechać do Rygi, aby dn.16 bm. powrócić do Kowna, celem dalszego prowadzenia rokowań, które miały być zakończone jeszcze przed Bożem Narodzeniem. Delegat hiszpański nie przybył jednak i rokowania znów zostały przerwane. Podobno Hiszpanja nie jest zbytnio zainteresowana w dojściu umowy do skutku, gdyż nie widzi dla siebie większych widoków zbytu w Litwie, które mogłyby zrównoważyć jej znaczne możliwości eksportowe.

R o k o w a n i a w s p r a w i e h a n d l u z P a l e s t y n ą. "Dzień Kowieński" /Nr.295. XII.32./: W tych dniach przybył do Kowna z Palestyny dyrektor wydziału handlu i przemysłu przy organizacji sjonistycznej "Mischar Wtaszyja" dr. Idelson. Podróż jego ma na celu prowadzenie rokowań z odpowiedniemi organami szeregu państw w sprawie importu i eksportu palestyńskiego.

S o w i e c k o - l i t e w s k i e s t o s u n k i h a n d l o w e. "Dzień Kowieński" /Nr.296. XII.32./: W czasach ostatnich słychać wiele głosów przeciw sowieckiej polityce handlowej, która unika zamówień w Litwie, skutkiem czego litewsko-sowiecki bilans handlowy nie wypada na korzyść Litwy.

Jak podają ze źródła kompetentnego, zarzuty, czynione Sowietom, nie są uzasadnione, gdyż faktycznie litewski bilans handlowy z Sowietami jest właśnie czynny. W ciągu ubiegłych 9 miesięcy r.b. importowała Litwa z Rosji sow. towarów na sumę 8 milj.lit., wywiozła zaś do Rosji w tym czasie na sumę 5 i pół milj.lit., czyli pasywa wyniosły 2 i pół milj.lt. W końcu roku import sowiecki wyraża się sumą 10 1/4 milj.lt., eksport zaś litewski do Sowietów 7 1/4 milj., czyli pasywa wynoszą 3 milj.lit.

Gdy się zapoznać jednak z bilansem płatniczym między Litwą i Sowietami, stwierdzasz, że sytuacja jest bardziej korzystna dla Litwy niż dla Sowietów. Jedynie drzewo litewskie, które przerabiane jest w Kłajpedzie, dało Litwie do końca października aktywów na sumę 3 i pół milj.lt. Do tej sumy należy jeszcze doliczyć tranzyt przez Litwę zagranicę.

Z głównych produktów, jakie Sowiety wwożą do Litwy, zajmują pierwsze miejsce: nafta, wyroby włókiennicze /zwłaszcza bawełniane/, sól, wapno, kreda i węgiel kamienny /antracyt/. Częściowo wwożą też Sowiety kolosze, chemikalja i maszyny rolnicze.

Rozpoczęto również wwozić maszyny do szycia, a w przyszłym roku zostaną wwiezione rowery.

Sowiety chętnie nabywają w Litwie świnie i skóry. Te dwa artykuły są obecnie głównemi przedmiotami wywozu litewskiego do Sowietów. Wwóz litewski można byłoby jednak znacznie rozszerzyć eksportując do Sowietów przedewszystkiem mleko konserwowe i przy pewnych warunkach również masło i towary galanteryjne. Obecnie wreszcie prowadzi sowieckie przedstawicielstwo handlowe rokowania z litewskiemi fabrykami obuwia w sprawie zamówienia większej partji obuwia dla chłopów sowieckich. O ile fabrykanci będą mogli złożyć korzystne oferty, otrzymają większe zamówienia.

Nowe niemieckie ograniczenia importu tłuszczu i papierówki. "Elta" /28.XII.32./: Niemieccy ministrowie aprowizacji i rolnictwa wydali dekret, na mocy którego z dn. 1 stycznia 1933 r. wprowadza się specjalne zezwolenia na wwóz tłuszczu wieprzowego i papierówki. Firmy ubiegające się o zezwolenie na wwóz tłuszczu winny wykazać, ile tłuszczu wieprzowego wwiozły do Niemiec od 1 stycznia do 15 lutego 1932 r.

Podcięcie importu papierówki litewskiej do Niemiec wskutek kontyngentu. "Prasa Kowieńska" /I.33./: W czasie ostatnim można było zaobserwować w Niemczech wielki popyt na papierówkę. To zapotrzebowanie umożliwiło Departamentowi Leśnemu sprzedaż w Niemczech większych partyj papierówki. Wprowadzenie przez Niemcy kontyngentu na papierówkę wpłynie na spadek wwozu papierówki do Niemiec.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych powiadomiło Departament Leśny, że wprowadzony przez Niemcy kontyngent na importowaną z Litwy papierówkę nie dotyczy dostawy tego artykułu do fabryk celulozy w Tylży. Fabryka ta może wprowadzać celulozę z Litwy w nieograniczonej ilości.

Sprawa kontyngentów angielskich na produkty mleczne. "Prasa Kowieńska. /I.33./: "Pienocentras" otrzymał wiadomość z Anglji, że angielskie organizacje dla popierania rolnictwa przesłały rządowi angielskiemu memorjał, w którym się wypowiadają za wprowadzeniem kontyngentów na masło, ser, mleko kondensowane i in. Wiadomość ta wywołała zaniepokojenie w kołach eksporterów litewskich.

Możliwość eksportu spirytusu litewskiego do Ameryki. Prasa Kowieńska / I.33./: Po zniesieniu prohibicji w Stanach Zjednoczonych A.P. przemysłowcy amerykańscy dokonają znacznych zamówień spirytusu zagranicznego. W związku z tem Izba handlowa otrzymała od firm amerykańskich szereg zapytań co do możliwości eksportu spirytusu litewskiego do Ameryki. Obecnie gorzelnie powiadomiły Izbę Handlową, że mogą wywozić do Ameryki 10 miljonów spirytusu 95-procentowego rocznie /ilość ta stanowi 1 1/4 milj. litrów/. Wskazywanem jest, że spirytus litewski jest przedniej wartości, gdyż wytwarzany jest ze zboża i z ziemniaków.

Sprawa sowieckich zamówień. Prasa Kowieńska. /I.33./: Jak podają, sowieckie przedstawicielstwo handlowe prowadzi obecnie rokowania z firmami litewskiemi w sprawie zakupu skór, świń i smalcu. Przedewszystkiem przewidziane są zamówienia partji skór na sumę 1 milj. lt. i świń na taką samą sumę.

W końcu 1932 r. Sowiety udzieliły Litwie zamówień na taką samą sumę i zamówienia te zostały już wykonane. Większe obstalunki nie mogły dojść dotąd do skutku z powodu konkurencji Polski i Estonji. Jak informują, Polska i Estonja przedłożyły w czasie ostatnim Sowietom oferty z najniższemi cenami. Pozatem Polska wyraziła gotowość udzielenia Sowietom kredytów na 15 - 17 miesięcy. W związku z temi ofertami mogłyby więc Sowiety pokryć swe zapotrzebowanie świń i innych artykułów importem z Litwy, o ile firmy litewskie mogłyby zaproponować te same warunki co dostawcy polscy i estońscy.

Następnie podają, że zamówienia sowieckie nie będą miały żadnego związku z systemem licencji i że system zasadniczo nie dotknie handlu z Sowietami.

E k s p o r t k o n i d o F r a n c j i . "Lietuvos Aidas" /Nr.7. I.33./: W pierwszym kwartale r.b. będzie mogła Litwa eksportować do Francji 300 koni na mięso.

O ż y w i e n i e s i ę e k s p o r t u p r z ę d z y l n i a n e j . "Liet.Aidas" /Nr.7. I.33./: W ostatnich czasach znacznie się ożywił eksport przędzy lnianej z Litwy. W grudniu 1932 r.przez jedną tylko komorę celną w Janiszkach eksportowano przeszło 50 wagonów przędzy lnianej. Przez komorę celną w Wierzbołowie eksportowano około 12 wagonów przędzy lnianej. Ogółem eksportowano w grudniu około 65 wagonów przędzy lnianej.

K o n f e r e n c j a w O t t a w i e a e k s p o r t l i t e w s k i. "Tautosukis" /Nr.12. XII.32./: Konferencja w Ottawie miała na celu omówienie możliwości organizacyjnych spraw ekonomicznych Wielkiej Brytanji. W wyniku konferencji zawarto 12 umów handlowych udzielających preferencyj dominjom i kolonjom angielskim. Największe znaczenie posiada dla Litwy 7 umów Wielkiwj Brytanji z jej kolonjami, w którch metropolja udziela kolonjom pewnych ulg na swych rynkach. Umowy powyższe zostały zawarte na przeciąg lat 5-ciu.

Litwa należy do rzędu tych państw, których towary eksportowane do Anglji konferencja Ottawska obciąża specjalnemi cłami lub podporządkowuje przepisom o kontyngentach. A więc towary litewskie będą na rynkach angielskich traktowane gorzej niż towary kolonji.

Następująca tabela ilustruje litewsko-angielskie stosunki handlowe w okresie 1926/32 r.:

Lata	Eksport	Import	Bilans
1926	63,1	19,1	+ 44,0
1927	61,1	17,9	+ 43,2
1928	52,3	19,3	+ 33,0
1929	57,4	26,0	+ 31,4
1930	65,0	24,1	+ 40,9
1931	90,4	19,7	+ 70,7
1932 /I - IX/	61,9	12,3	+ 49,6

Powyższa tabela wskazuje na niezmierną doniosłość dla Litwy stosunków handlowych z Anglją, a to dlatego, że:

1/ eksport litewski do Anglji co roku stanowił 20-30% całego eksportu lit.,
2/ bilans lit.-angielskich stosunków handlowych był zawsze czynny /na korzyść Litwy/.

Z pośród eksportowanych z Litwy do Anglji towarów,najważniejsze miejsce zajmują: bekony, masło, jaja i materjały leśne.

Biorąc pod uwagę wyniki konferencji Ottawskiej, dochodzi się do przekonania, iż pragnąc ułatwić sobie eksport do Anglji, Litwa winna w miarę możności jaknajwięcej importować z Anglji.

L i t e w s k o - s o w i e c k i e s t o s u n k i h a n d l o w e . "Tautas Ukis" /Nr.12. I.33./: Sowieckie przedstawicielstwo handlowe w Litwie prowadzi pertraktacje z Kłajpedzkiemi organizacjami gospodarczemi w sprawie zakupu 1000 koni. Pozatem sowieckie przedstawicielstwo handlowe podpisało z T-wem "Maistas" umowę, w której zobowiązało się do zakupu 4000 sztuk świń tucznych. Pozatem Sowieckie przedstawicielstwo handlowe podpisało umowę z pewną litewską wytwórnią obuwia w sprawie zakupu 30.000 par butów.

I m p o r t i e k s p o r t l i t. w l i s t o p a d z i e 1 9 3 2 r. "Tautas Ukis"/Nr.12.32 r./: Według informacyj Centralnego Biura Statystycznego eksport litewski w listopadzie 1932 r. wyniósł 16,4 milj.lt., zaś import - 15,2 milj.lt. Czyli, że eksport przewyższył import o 1,2 milj.lt. W porównaniu z listopadem 1931 r. eksport zwiekszył się o 1.0 milj.lt., zaś import pozostał pod względem wartości bez zmian.

S p r a w a u s t a l a n i a c e n t o w a r ó w e k s p o r t o w y c h . "Tautas Ukis" /Nr.12. 32 r./: Dokładne ustalenie cen towarów eksportowanych posiada przy dzisiejszych warunkach ogromne znaczenie w stosunkach handlowych. Pomimo informacyj służby

konsularnej, eksporterzy litewscy w większości wypadków nie są w stanie określić ostatecznej sumy towaru, a to z tej racji, iż nie znają kosztów transportu. Odbiorcy również nie znają kosztów przewozu i często nie-chcąc ryzykować odstępują od tranzakcji. Ponieważ większość państw zorganizowała już odpowiednią służbę informacyjną w tej dziedzinie, przeto i Litwa pragnąc utrzymać konkurencję winna zająć się tą sprawą.

E k s p o r t j a b ł e k z L i t w y . "Tautos Ukis" /Nr.12. 32 r./: Eksport jabłek w r.1932. skończył się w Litwie w początkach grudnia. Ogółem wyeksportowano zagranicę 184 wagony jabłek, z czego 181 wagonów do Niemiec, 1 wagon do Anglji, 1 do Belgji i 1 do Szwajcarji. Około 50% całego eksportu jabłek władowano na stacji Janiszki, resztę na stacjach Bakiszki, Poniemunek, Poniewież, Kowno, Kibarty i inne. Mrozy wcale nie zaszkodziły w eksporcie jabłek. Gdyby nie zniżka cen jabłek na rynkach zagranicznych, eksport jabłek z Litwy w r.1932. byłby znacznie większy.

P r o t e s t k u p c ó w n i e m i e c k i c h p r z e c i w k o i m p o r t o w i ś w i ń l i t. d o N i e m i e c . "Tautos Ukis" /Nr.12 32 r./: Zjazd kupców niemieckich we Frankfurcie powziął uchwałę, w której wypowiada się przeciwko importowi świń litewskich do Niemiec. Dotąd większą część importowanych do Niemiec świń, stanowiły świnie z Litwy.

S p r a w a e k s p o r t u d r z e w a l i t e w s k i e g o d o B e l g j i . "Liet.Aidas" /Nr.15. I.33./: Belgja corocznie importuje dużo drzewa, głównie z Bolszewji. Według posiadanych informacji belgijscy kupcy leśni okazują zainteresowanie drzewem litewskiem.

O ż y w i e n i e s i ę s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h z A n g l j ą . "Echo" /Nr.5. I.33./: Jak podają, w ostatnich czasach w Departamentach handlowym i gospodarczym odbywają się narady na temat środków ożywienia litewsko-angielskich stosunków handlowych w związku z mającemi się wkrótce odbyć rokowaniami handlowemi.

S p a d e k c e n b e k o n ó w . "Prasa Kowieńska /I.33./: Ministerstwo Spraw Zagranicznych otrzymało wiadomość, że ceny bekonów bardzo spadły z 52 na 40 szyl. na centnarze.

D o k o ł a r o k o w a ń o p r z y w ó z b e k o n ó w d o A n g l j i . Prasa Kowieńska. /I.33./: W styczniu r.b. angielski minister rolnictwa ma się spotkać z attachés handlowymi państw importujących do Wielkiej Brytanji słoninę i bekony, celem zaproponowania przedłużenia aż do dnia 1 lipca 1933 r. porozumienia o dobrowolnem ograniczeniu importu, które to porozumienie upływa z dniem 22 stycznia. Jak wiadomo, w dniu 1 lipca 1933 r. ma wejść w życie ustawa regulująca na stałe przywóz bekonów.

S p r a w a e k s p o r t u b e k o n ó w , w u j ę c i u "Liet. Žinios" /Nr.8. I.33./: Latem roku ubiegłego zachęcano intensywnie rolników do hodowli bekonów. Tymczasem jesienią spółka "Maistas" nie zdołała wykupić wyhodowanych bekonów. W ten sposób rolnicy doznali wielkiego zawodu. Hodowla bekonów pochłonęła wiele kapitałów zarówno prywatnych jak państwowych. Eksport bekonów stanowi ważną gałąź handlu. Należałoby zająć się wyświetleniem wytworzonej sytuacji, by zaoszczędzić rolnikom niepotrzebnych strat.

S p r a w a e k s p o r t u b e k o n ó w w u j ę c i u "Liet. Aidas" /Nr.15. I.33./: W ostatnich latach eksport nierogacizny z Litwy stale wzrastał, jednak wprowadzone przez Anglję, stanowiącą głównego odbiorcę bekonów - ograniczenia, zagradzają drogę dalszej produkcji bekonów na Litwie. W związku z tem należałoby zbudować nowe rzeźnie i rozwinąć w kraju produkcję bekonów tak, by się dostosować do zmienionych warunków.

Reforma dopłat rządowych na bekony i masło. Prasa Kowieńska /I.33./: W odpowiednich urzędach powstał projekt reformy dopłat rządowych za eksportowane bekony i masło. Chodzi o to, że obecna gospodarka mleczna, wskutek której latem produkuje się znaczną ilość masła, a zimą przeszło o połowę mniej, stanowi trudność przy znalezieniu stałych rynków zbytu masła. Według projektu eksport masła byłby popierany tylko podczas miesięcy zimowych. Natomiast eksport bekonów miałby być popierany tylko latem.

Sprawa eksportu zboża w ujęciu "Musų Rytojus" Musų Rytojus /Nr.5. I.33./: Wobec spadku cen na produkty rolne, niektóre produkty litewskie wogóle przestały być wywożone, dochody rolników zmalały, uprawa roli sie obniżyła, zadłużenie rolników wzrosło i t.d. Litwa przeżywała dwa okresy: pierwszy kiedy zniszczone w czasie wojny rolnictwo nie mogło podołać zapotrzebowaniom produktów rolnych i kiedy ceny rosły /do 1929 r./, drugi zaś kiedy produkcja rolna osiągnęła swój punkt kulminacyjny a zapotrzebowanie na produkty rolne zaczęło spadać. Eksport zboża odgrywa w handlu zagranicznym dużą rolę. Chodzi jednak o to, by zboże to było należycie wysortowane. W tych czasach bowiem niepodobieństwem jest sprzedać towar niestandaryzowany. Zboże litewskie znalazłoby rynki o miedzę, a mianowicie w Niemczech i Łotwie. Należałoby więc należycie zorganizować produkcję i eksport zboża.

Eksport jabłek. Prasa Kowieńska /I.33./: Tegoroczny eksport jabłek został już zakończony i kontrolę nad eksportem zniesiono. Ogółem w r.b. wywieziono 184 wagony jabłek /182 wagony wysłano do Niemiec/. Naogół utrzymują, że eksport jabłek w r.b. wypadł zadawalniająco.

Przygotowania do wzmożonego eksportu jaj. Prasa Kowieńska /I.33./: W r.1932 kooperatywy zakupiły i wywiozły zagranicę 25 proc. ogólnego eksportu jaj. W r.b. kooperatywy zamierzają wykupić i wywieźć zagranicę 80 % jaj i w tym celu toczą się przygotowania. Projektuje się w mleczarniach, w gminach i t.p. założyć specjalne punkty zakupowe, o czem natychmiast zawiadomi się rolników.

Eksport masła i jaj, a rynki eksportowe. "Liet.Aidas" /Nr.17. I.33./: W związku z podniesieniem się stanu dróg i obfitszem dostarczaniem mleka do mleczarń, eksport masła wzrasta. W ostatnich dniach w ciągu jednego tygodnia eksportował Pienocentras masła zagranicę o 43% więcej niż w tygodniu poprzedniem. Jeżeli chodzi o rynki zbytu dla masła litewskiego to w Niemczech ceny są jeszcze niskie, natomiast we Francji i Belgji ceny są wyższe. Wzrósł eksport masła litewskiego do Anglji.

Skup jaj ze względu na wielkie mrozy został niemal całkowicie zahamowany. Na rynku niemieckim ceny na jaja wzrastają. Rynek angielski nie wykazuje wyraźnych tendencyj.

Sprawa rokowań litewsko-angielskich. "Liet.Žinios" /Nr.19. I.33./: Oddawna już trwają przygotowania do litewsko-angielskich rokowań handlowych. Poseł litewski w Londynie p.Sozikauskas wręczył już w tej sprawie rządowi angielskiemu notę, wskazując, iż Litwa pragnie ożywienia stosunków handlowych z Anglją. Nota wyszczególnia przedmioty importu litewskiego. W sprawie tej będą miały wpływ wprowadzone ostatnio na Litwie licencje importowe. Angielskie wyroby przemysłowe znajdują na Litwie rynek zbytu. Odwrotnie bekony litewskie spotykają coraz większe uznanie ze strony sfer angielskich, podobnież produkty mleczarskie. Nota litewska wyraża pozatem życzenie jaknajwiększego rozwoju stosunków handlowych pomiędzy obu krajami z uwzględnieniem jednak interesów litewskich.

Rząd litewski oczekuje obecnie odpowiedzi angielskiej na notę. Bezpośrednie rokowania przewidywane są na połowę lutego r.b.

OGÓLNO GOSPODARCZE:

Sprawa naturalnych bogactw Litwy w ujęciu "Lietuvos Aidas" "Liet.Aidas"/Nr. 17. I.33./: Podglebie Litwy naogół mało jest jeszcze zbadane. Uniwersytet Kowieński przeprowadza badanie geologiczne jedynie w zakresie własnych potrzeb. Na szerszą skalę badań tych Uniwersytet rozwinąć nie może ze względu na to, że personel uniwersytecki ma czas wolny jedynie latem. Tem niemniej podglebie Litwy należałoby gruntownie zbadać. W tym celu powinienby powstać przy Min. Rolnictwa czy Finansów specjalny komitet geologiczny.

Dotychczasowe badania wykazały, że Litwa posiada inne bogactwa poza torfem. Tak n.p. w północnej części pow.Możejskiego znajdują się pokłady wapna, stanowiącego doskonały materjał na wyrób cementu. Obecnie Litwa sprowadza cement kosztem wielu miljonów litów z Łotwy. Pozatem to samo wapno znalazłoby zastosowanie przy produkcji cukru. Następnie w Litwie wschodniej znajduje się piasek, odpowiedni do wyrobu szkła. Litwa posiada również glinę, służącą do wyrobów ogniotrwałych cegieł, biały gips oraz gips barwy, imitujący marmur. W okolicach Popiel znajduje się ruda żelazna, aczkolwiek w małych ilościach. Za czasów rosyjskich znajdowała się tam huta.

"Musų Rytojus" Nr.6: /I.33./: Na Litwie niema złota, srebra, czy drogich kamieni, są jednak inne bogactwa mineralne, godne uwagi. W pierwszym rzędzie bursztyn. Na litwie istnieje 9 wytwórni wyrobów z bursztynu, które przerabiają rocznie około 6.000 kg tego "złota północy". Corocznie eksportuje Litwa zagranicę około 700 kg wyrobów z bursztynu za 300 tys.litów i około 4.000 kg bursztynu w stanie surowym za 50 tys.lt. Pozatem znajduje się na Litwie gips /w okolicach Birż/, sól /niestety głęboko, tak, że produkcja się nie opłaca/, źródła mineralne /solanki w Birsztanach i Stakniszkach , źródła siarczane w okolicach Birż/, wapno, kreda, glina czerwona, niebieska i biała, piasek, feldszpat, granit i torf.

Rybołóstwo na Litwie w 1932 r. "Liet.Aidas" /Nr.15. I.33./: W grudniu 32 r. rybołóstwo na Litwie wyraziło się cyfrą 24.750 kg na sumę 15.663 lt. /w morzu Bałtyckiem/. Łącznie z ilością ryb złowionych w zatoce Kurszańskiej i w wodach wewnętrznych złapano w grudniu 428.845 kg ryb na sumę 181.063 lt. W ciągu całego roku złapano 2.396.821 kg ryb na sumę 1.213.320 lt. Najwięcej ryb złapano w 1925 r. /3.481.050 kg na sumę 2.894.941 lt./.

Sprawa centralizacji handlu produktami rolnemi. "Liet.Aidas" /Nr.18. I.33./: Niedawno "Lietukis" złożył memorjał w sprawie centralizacji handlu produktami rolnemi. W memorjale tem poruszał "Lietukis" sprawę siemienia lnu koniczyny, wyki, gryki, kartofli, jabłek i t.d. Jeżeli chodzi o siemię lnu to na rynkach zachodnich siemię litewskie stoi pod względem jakości na pierwszem miejscu. W roku ub "Lietukis" eksportował do Belgji przeszło 2000 worków siemienia. Nasienia koniczyny sprzedał "Lietukis" w r.ub. 15.000 kg. Podobnież mniej więcej przedstawiał się eksport pozostałych produktów rolnych. Zdaniem autorów memorjału eksport winien być scentralizowany i poddany ścisłej kontroli. Dopiero bowiem po wprowadzeniu centralizacji i kontroli dałoby się podnieść gatunek tych produktów, znaleźć łatwiej rynki zbytu i uzyskać wyższe ceny niż obecnie.

Projekt zmiany ustawy o likwidacji serwitutów. Prasa Kowieńska /I.33./: Po zniesieniu serwitutów w lasach państwowych rolnicy, mający do nich prawo, otrzymali wzamian za to działki ziemi, niejednokrotnie porosłe lasem, który zgodnie z ustawą administracji leśnej wypadło zlikwidować w przeciągu 2 lat. Atoli z różnych powodów w wielu wypadkach warunku tego nie wypełniono, wobec czego Ministerstwo Rolnictwa opracowało projekt zmiany ustawy o serwitutach, przewidujący, że rolnicy, na których ziemi las nie został zlikwidowany w przeciągu 2 lat, otrzymają odpowiednie wynagrodzenie.

BEZROBOCIE I INNE OBJAWY KRYZYSU.

S p r a w a b e z r o b o c i a w K o w n i e. Prasa Kowieńska /I.33./: Według informacji Biura Centralnego związków zawodowych, liczba bezrobotnych w Kownie wynosi obecnie przeszło 4-5 tysięcy osób /łącznie z kobietami/. Codzień zjawiają się do biura bezrobotni, prosząc o wsparcie. Zwłaszcza ciężka jest sytuacja bezrobotnych pod względem mieszkań i opału.

Robotnikom, mającym zatrudnienie, w dalszym ciągu zmniejszana jest płaca zarobkowa. W fabryce Wajłokajtisa powiadomiono robotników o redukcji płacy zarobkowej o 20 proc. W "Niemunasie" - uprzedzono robotników o wprowadzeniu 4-dniowego tygodnia pracy. W fabryce papierosów "Continental" praca odbywa się jedynie 3 dni w tygodniu i za tydzień pracy płacą robotnikom 12 lt. W "Liteksie" przed niedawnym czasem zredukowano tkaczom płacę zarobkową o 25% . Obecnie zawarto nową umowę z młodymi tkaczami, znów obniżając im płacę zarobkową o 15 proc. "Drobe" zażądało od tkaczów, aby pracowali 12 godzin dziennie. Fabryka zapałek szwedzkiego koncernu w Słobodzie przestała płacić robotnikom za dni świąteczne oprócz pewnych 8 dni świątecznych w roku.

Lepsza jest sytuacja robotników fabryki pudełek w Aleksocie, w której robotnicy wywalczyli pozostawienie płacy zarobkowej na dawnym poziomie. Zmniejszono tu robotnikom jedynie ilość dni pracy w tygodniu /od 6 - 4 dni/. Fabryka "Stikłolit" w Szańcach nieczynna jest rzekomo z powodu remontu. W istocie fabryka nie może być uruchomiona z powodu strajku robotników, którzy wystawili żądania ekonomiczne, żądając podwyższenia minimalnej płacy zarobkowej, jaką otrzymują.

S p o d z i e w a n y w z r o s t b e z r o b o c i a. Prasa Kowieńska /I.33./: Dyrektor Departamentu Samorządowego Barkauskas rozesłał w tych dniach okólnik do burmistrzów wszystkich miast pierwszej kategorji w sprawie organizowania robót publicznych na koszt samorządów.

Jak się okazuje, samorządy zatrudniają obecnie, następującą ilość bezrobotnych: Kowno - 1.300, Szawle - 500, Poniewież - 400. Roboty publiczne zorganizowały również samorządy Wołkowyszek, Wiłkomierza i Marjampola. Pozatem Departament Leśny zatrudnia kilkaset bezrobotnych na terenach leśnych. Akcję walki z bezrobociem zamierza również podjąć Ministerstwo Komunikacji, projektując uporządkowanie i rozszerzenie portu kowieńskiego. Jak przypuszczają bieżącej zimy wypadnie zaopatrzyć w pracę ok.15.000 bezrobotnych w całej Litwie.

Z a p o m o g i d l a b e z r o b o t n y c h. Prasa Kowieńska /XII.32./: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podzieliło już pomiędzy bezrobotnych wyasygnowaną dla nich sumę 80 tys.lt. Dla bezrobotnych w Kownie wyznaczono 35 tys.lt., w Szawlach - 10 tys.lt., w Poniewieżu - 10 tys.lt., w Marjampolu - 6 tys.lt., w Wiłkomierzu - 4 tys.lt., w Wołkowyszkach 2 tys.lt., w Możejkach - 4 tys.lt. itd.

Związek organizacji opieki nad kobietami i dziećmi zabiega o wprowadzenie specjalnego podatku na rzecz bezrobotnych, płaconego przez wszystkich, mających jakiekolwiek zatrudnienie. Związek zwrócił się do Burmistrza Kowna z prośbą o poparcie tego projektu.

K r y z y s g o s p o d a r c z y n a L i t w i e w u j ę c i u "L i e t. Ž i n i o s" /Nr.16. I.33./: Państwo i cały kraj uskarżają się na trudności gospodarcze. Ludzie narzekają z jednej strony na taniość produktów rolnych, a z drugiej na drożyznę przeżycia w mieście. Dla ludności wiejskiej taniość produktów jest objawem kryzysu, dla ludności miejskiej zaś objawem takim jest drożyzna mieszkań, elektryczności i fabrykatów.

W życiu litewskiem coraz więcej faktów świadczy o pogłębianiu się kryzysu. Tak n.p. otwarcie cukrowni, zamiast wpłynąć na potanienie cukru wpłynęło na jego podrożenie. Podobnież jeżeli chodzi o fabrykę papieru. Surowiec jest tani podobnież jak robocizna, tymczasem papier wykazuje raczej tendencję zwyżkową, jeżeli chodzi o jego cenę. Podobnie wzrosły koszty komunikacji po wprowadzeniu koncesyj autobusowych i t.d. Wypływa stąd wniosek, że rodzimy przemysł powiększa ciężary ludności.

R O L N I C T W O.

P r o j e k t z a ł o ż e n i a R a d y G o s p o d a r c z e j. 'Dzień Kowieński" Nr.9. Streszczenie: W litewskich kołach ekonomicznych omawiany jest projekt założenia Rady Gospodarczej. Instytucja ta ma zjednoczyć wszystkie organizacje gospodarcze. Litewskie towarzystwo Studjów Ekonomicznych popiera projekt utworzenia Rady i proponuje by utworzeniem Rady zajął się rząd. W skład Rady Gospodarczej mają wejść przedstawiciele rolnictwa, handlu i przemysłu oraz delegaci przyszłej Izby Pracy.

P r a c e w z a k r e s i e u r z ą d z e ń r o l n y c h n a L i t w i e. 'Lietuvos Aidas'. Nr.4 z dn.5 stycznia 1933 r. Streszczenie: Prace w zakresie urządzeń rolnych wykonują w Litwie geometrzy Dep.Porządkowania Ziemi oraz osoby prywatne. W r.193 -gim w pracach tych brało udział 104 mierników Dep.Porządkowania Ziemi. Uporządkowali oni 149.97 ha gruntów. Osoby prywatne w r.ub. uporządkowały 10.168 ha. Ogólny obszar uporządkowanej w r.193. ziemi wynosi 160.140 ha, z czego ziemi wiejskiej -1.1.91 ha i dworskiej - 38.2?8 ha. Obszar rozparcelowanych w r.193 majątków wynosi 34.3.. ha i wsi - 115.650 ha. W okresie od r. 1919 do dnia 1 stycznia 1933 r. uporządkowano 1.565.816 ha gruntów. Rozdzielono na kolonje 3.149 wsi o ogólnym obszarze 84..753 ha. Na obszarze tym utworzono 97.436 kolonij.

W okresie tym rozparcelowano 4.708 majątków o obszarze 7.3.063 ha. Na obszarze tym utworzono 68.?97 parceli. Z ogólnej liczby 1.565.816 ha uporządkowanej w tym okresie ziemi utworzono 165.733 osobnych gospodarstw. Załączona tabela ilustruje prace w zakresie urządzeń rolnych w okresie od r.1919 do 1933 z uwzględnieniem poszczególnych powiatów:

Powiaty	Obszar rozparcelowanych majątków w ha.	Obszar rozparc. wsi w ha	Ogółem w ha
1. Birża	40.?99	88.981	1?9.?80
2. Kowno	74.578	68.354	14?.932
3. Kiejdany	48.?04	49.?10	97.414
4. Marjampol	116.9?5	72.56?	189.487
5. Poniewież	79.614	178.936	258.550
6. Rosienie	53.692	39.889	93.581
7. Szawle	1?6.381	1?3.1?6	?49.514
8. Taurogi	31.0?5	40.262	71.?87
9. Telsze	67.962	61.278	129.?40
10. Wiłkomierz	52.299	38.651	90.958
11. Uciany	3?.077	81.496	113.573
O g ó ł e m	7?3.063	842.753	1.565.816

Z m i a n a u s t a w y o l i k w i d a c j i s e r w i t u t ó w. 'Rytojus' Nr.6. Streszczenie: W związku ze zniesieniem serwitutów na terenach leśnych osobom, którym prawo tego serwitutu przysługiwały, nadawana jest ziemia. Nadawane ziemie często zarośnięte są lasem. O ile w ciągu dwóch lat od chwili nadania ziemi administracja lasów tych nie wyrąbie, w takim razie przechodzą one na własność posiadacza gruntów. W związku ze zniżką cen materjałów leśnych i trudnością sprzedaży lasów ustawa o serwitutach leśnych została zmieniona w tym sensie, iż o ile administracja leśna w ciągu dwóch lat nie wyrąbie lasów, porastających grunty serwitutowe, w takim razie lasy te nie przechodzą na własność posiadacza gruntu serwitutowego /jak to było dotychczas/, lecz władze obowiązane są wyrównywać straty, jakie właściciel ziemi ponosi z racji nie możności jej uprawiania. Wysokość strat ustala specjalna komisja, w skład której wchodzą: urzędnik Dep.Porządkowania Gruntu, agronom powiatowy i sołtys gminny.

P r o j e k t u s t a w y o k a r a c h z a p r z e s t ę p s t w a r o l n e. 'Lietuvos Aidas'. Nr.9. z dn.1. stycznia 1933 r. Streszczenie: Odnośne władze opracowały projekt ustawy o karach za przestępstwa rolne i przekazały go Gabinetowi Ministrów. Projekt zaopatruje rygorem karnym takie przestępstwa jak: niszczenie zasiewów, wypasanie cudzych pól, zbieranie cudzych jagód, niszczenie drzew, zanieczyszczanie cudzego gruntu, posługiwanie się pozostawionemi na polu cudzemi narzędziami rolnemi, niszczenie znaków drogowych i t. d. Za powyższe przestępstwa projekt przewiduje karę 7 dni aresztu, lub 150 litów grzywny. Za przestępstwa dzieci do lat 17-tu odpowiadają rodzice.

Ściganie przestępców i wytaczanie spraw ma być powierzone wójtom. O ile przestępca nie zgodzi się opłacić dobrowolnie kary do 10 litów o odszkodowania do 10 litów,w takim razie wójt w ciągu 7 dni przekazuje sprawę miejscowemu sędziemiu Pokoju. Projekt przwiduje, iż trzoda, pasąca się na cudzym gruncie będzie mogła zostać zajęta. Zostaną wydane specjalne przepisy, ustalające wysokość odszkodowań.

L i c z b a o s ó b z a t r u d n i o n y c h w r o l n i c t w i e. 'Lietuvos Aidas' Nr.4. Streszczenie: Według danych powszechnego spisu gospodarstw rolnych, ilość stałych pracowników rolnych w Litwie wynosi 991.283. Ilość członków rodziny,pracujących na roli wynosi 837.519 i pracowników najemnych - 153.764, w tem 82.208 i 75.566 kobiet . Największą ilość robotników najemnych zatrudnia Kraj Kłajpedzki.

Z a k o ń c z e n i e p a r c e l a c j i m a j ą t k ó w z i e m s k i c h. 'Dzień Kowieński' Nr. 2. Streszczenie: Dep.Porządkowania Ziemi zamierza w r.1933 zakończyć parcelacje majątków i komasacje wsi.

U s t a w a o i n d e m n i z a c j i z a w y w ł a s z c z o n e g r u n t y. 'Dzień Kowieński' Nr.2. Streszczenie: Rada Stanu opracowała projekt ustawy o odszkodowaniu właścicielom majątków za wywłaszczone ziemie.

'Rytas" Nr.5 donosi, iż obecnie rząd litewski wypłaca w poszczególnych wypadkach właściciel.wywłaszczonych ziem odszkodowania. Projekt ustawy o indemnizacji ma być wprowadzony w jak najkrótszym czasie.

Z m i a n a u s t a w y o m e l j o r a c j i r o l n e j. "Musu Rytojus.' Nr.56.Streszczenie: Z dniem 1 stycznia 1933 roku weszła w życie zmiana ustawy o meljoracji rolnej. Podajemy artykuły: 5, 53, 55 i 57 w nowem ich brzmieniu:

Art.5. Poziom wody w jeziorze w razie potrzeby może być za zgodą M-stwa Rolnictwa zmieniony. Powietrznia ziemia, która powstała wskutek osuszenia jeziora państwowego, o ile nie nadaje się do eksploatacji, może być przydzielona do gruntów sąsiednich bez wynagrodzenia.

Art.53. Dla wykonania robót w pierwszej kategorji subsydja rządowe mogą sięgać 75 procent ogólnych kosztów meljoracyjnych, dla drugiej kategorji - 50 proc. i trzeciej - 25 proc. Zapomóg udziela się ze specjalnych sum meljoracyjnych przewidzianych w budżecie państwowym. Na pierwszą gruntowną naprawę rowów może być udzielona zapomoga rządowa w wys. 75 procent. Pożyczki meljoracyjne /do 50%/ o ile roboty nad osuszeniem były zakończone do dnia 1 stycznia 193. r. , mogą być zamienione na zapomogi rządowe za obopólną zgodą min. Rolnictwa i Skarbu.

Art.55. Pożyczki meljoracyjne są udzielane na okres do 25 lat na 4 procent rocznie. Na okres pierwszych 5-ciu lat dłużnicy mogą być zwolnieni od spłaty długów. Następnie dług wraz z odsetkami musi być spłacany w równych ratach rocznych. Powyższe warunki dotyczą także udzielonych lecz jeszcze nie zwróconych pożyczek.

Art.55. Ściąganie pożyczek meljoracyjnych będzie uskuteczniane w takim samym trybie jak ściąganie podatków. Za niespłacenie pożyczek i odsetek w terminie będzie się pobierało karę w wysokości pół procentu miesięcznie, przyczem niepełny miesiąc jest uważany za cały. Za pożyczki nie spłacone do dnia 1 stycznia 1933 kara nie będzie pobierana.

Pozatem zmienione zostały art. . i 54 posiadające znaczenie li tylko techniczne.

U s t a w a o u ł a t w i e n i u r o l n i k o m s p ł a t y d ł u g ó w. Prasa litewska z dnia 31 grudnia 193. r. donosi, iż Gabinet Ministrów opracowuje projekt ustawy w sprawie ułatwienia rolnikom spłaty długów. Długi rolników są dwojakiego rodzaju: 1.Długi w Banku Ziemski i innych bankach oraz towarzystwach kredytowych, 2. Długi prywatne. 3. Niespłacone działy rodzinne. Za niepłacenie tych długów gospodarstwa mogą być wystawione na licytacje. Projekt ustawy przewiduje: 1. Aby gospodarstwa wystawione na licytacje nie były sprzedawane za zbyt niską cenę, 2. Aby sędziom Pokoju przysługiwano prawo rozkładania krótkoterminowych długów prywatnym wierzycielom i niektórym organizacjom i 3. Aby spłata działów rodzinnych została ułatwiona. Powyższy projekt ma być wniesiony do Gabinetu Ministrów w styczniu roku bieżącego.

Z a d ł u ż e n i e r o l n i k ó w w L i t w i e. Pisma litewskie z dnia 3 stycznia 1933 r. donoszą, iż rolnicze Biuro Rachunkowe przy Izbie Rolniczej prowadziło w r.1933 dokładny wykaz rachunków

dotyczący 360 gospodarstw. Z tej liczby biuro wybrało 354 typowe gospodarstwa i obrachowało ich zadłużenie. Według obliczeń biura na 1 ha gruntu uprawnego wypada 91, 35 lt. długu. Zadłużenie to rozpada się na następujące pozycje: 1. Bankowi Ziemskiemu - 4,4 lt; 2. Innym bankom, towarzystwom drobnego kredytu i kooperatywom - 19,87 lt; 3. Min.Skarbu,Rolnictwa - 5 lt; 4. Nieopłaconych podatków ziemskich - ,3 lt; 5. Długów prywatnych - 39,95 lt. Uogólniając powyższy rachunek wypadnie, iż wszystkie gospodarstwa w Litwie posiadają łącznie 364.793.900 lt. długów.

'L i e t u v o s A i d a s' o d ł u g a c h r o l n i k ó w z p o w o d u n i e u r o d z a j u. 'Liet.Aidas'. Nr.8 z dn.11.I.33r. Streszczenie: Mówiąc o długach zaciągniętych przez rolników w związku z nieurodzajem, należy brać pod uwagę dwa motywy. Pierwszy motyw to różnica cen zboża, jaka zachodzi pomiędzy chwilą zaciągnięcia pożyczki a terminem spłaty długu. Ponieważ ceny w wielu wypadkach zmniejszyły się czterokrotnie racjonalnemby było, gdyby rząd przyjmował zwrot pożyczek w naturze. Drugi motyw to trudna obecna sytuacja rolników, która w swej zgrozie nie ustępuje pladze nieurodzajów. Pragnąc darować rolnikom zaciągnięte pożyczki, rząd musiałby zrezygnować z 14 miljonów litów. Sprawa ta wymaga dokładnego przestudjowania i stwierdzenia, czy wszyscy rolnicy nie są w stanie spłacić swe długi, oraz czy spłata długów w naturze będzie racjonalna.-

'Lietuvos Aidas' Nr.9 rozważając w dalszym ciągu kwestję długów, dochodzi do przekonania, iż sprawy tej nie można traktować w sposób biurokratyczny, i że przy ściąganiu długów należy zwracać uwagę na sytuację danego gospodarstwa. Sprawa długów jest o tyle doniosła, iż na terenie powiatów: szawelskiego, birżańskiego i poniewieskiego dotyczy ona 80% tamtejszych rolników.

'Lietuvos Aidas' Nr.11 obala twierdzenie prasy opozycyjnej, jakoby zwołanie sejmu mogło się przyczynić do pomyślego rozwiązanie kwestji zadłużenia rolników i jeszcze raz stwierdza, iż specjalna komisja winna badać składane przez rolników podania o darowania ich długów. W poszczególnych wypadkach dług może być darowany w innych zaś rozłożony na wyrówne raty, lub też ściągnięty w trybie normalnym.

'R y t a s' o c i ę ż k i e j s y t u a c j i r o l n i k ó w. 'Rytas' Nr.8 z dn.11.I.33 r.Streszczenie: Sytuacja rolników litewskich jest o tyle trudna iż przy katastrofalnej zniżce cen artykułów gospodarczych nie są oni w stanie spłacać swe zobowiązania pieniężne. Zniżka cen dotknęła nietylko gospodarkę zbożową, lecz także i hodowlaną. Dowodem tego jest fakt, iż cena bekonów, za które niegdyś płacono po 1 0 lt. za cent. spadła obecnie do 30 lt.za centnar. To też każdemu rolnikowi, posiadającemu jakolwiek długi grozi widmo licytacji. Wykorzystując sytuację spekulanci kupują na licytacjach ziemię za bezcen i dorabiają się w ten sposób fortuny. Rozumiejąc, iż podobny stan rzeczy zagraża nietylko rolnikom litewskim, lecz także całemu państwu, społeczeństwo litewskie winno przedsięwziąć stanowcze kroki przyjścia z pomocą litewskiej gospodarki rolnej.

Z a d ł u ż e n i a r o l n i k ó w l i t e w s k i c h w B a n k u Z i e m s k i m. 'Liet.Zinios' Nr.15 z dn.19.I.33 r. Streszczenie: Wydany przez dep.Skarbu"Wirtschaft Inform Nr.1, podaje , iż suma długów rolników w Banku Ziemskim wynosiła w dniu 1.I.33 r. wynosiła 84, 4 milj.lt. Najwięcej zadłużone są powiaty: wyszkowyszkowski, marjampolski, szawelski, birżański i poniewieski. Wiele gospodarzy oprócz długów w Banku Ziemskim posiadają jeszcze długi prywatne. Według informacyj Biura Statystycznego zadłużeniewkażdego hektara ziemi osadników wynosi 95, 35 lt. Wzrost zadłużenia rolników przedstawia się następująco: r.1930 - 30.081 tys. lt.dług, r.1931 - 53.162 tys.lt., 193 - 78.295 tys.lt. i r.1933 - 8 .368 tys.lt.

U l g i d l a o s a d n i k ó w. Komunikat Elty z dnia 31 grudnia 193 donosi, iż Gabinet Ministrów przyjął zmianę ustawy o reformy rolnej w dotyczącej spraw finansowych. Na mocy tej zmiany pożyczki, jakie rząd reformy rolnej udzielił osadnikom, oraz należności za uzyskaną ziemię, po sprowadzeniu do łącznej sumy długów, będą ekzekwowane przez Bank Ziemski. Dług ten łącznie z 4 procentami rocznych odsetek zostanie rozłożony na równe raty płatne w ciągu 50-ciu lat. Spłata długu rozpoczyna się po upływie 6-ciu lat od uzyskania dokumentów własności. W okresie tym dłużnicy nie opłacają procentów. W związku z powyższem podania osadników do zarządu reformy rolnej w sprawie odraczania terminów spłaty długów rozważane nie będą.

W związku z powyższą ustawą na łamach 'Rytasa' i 'Liet.Aidasa' toczy się ożywiona polemika. 'Rytas' Nr.1 w artykule pod tytułem 'W sprawie rzekomych ulg dla osadników' dowodzi, iż zmiana powyższa w niczem nie ułatwia sytuacji osadników, natomiast 'Liet.Aidas' Nr.8 występuje w obronie ustawy i stwierdza, iż jest ona dla osadników znacznem ułatwieniem.

Dochody z gospodarki leśnej w ciągu 10 miesięcy. 'Tautos Ukis' Nr.1. z r.193..Streszczenie . W ciągu 10-ciu miesięcy r.193. r. Dep.Leśny wyręczył z gospodarki leśnej 11.8 8.334 lt. W ciągu października 193. r. dochody z lasów wyniosły 1.892.384 lt. Za lasy na pniu za materjały leśne obrobi ne oraz za dzierżawę gruntów leśnych w ciągu 10-ciu miesięcy 193. r. wyręczono 10.441.426 lt. Pozyczek zwrocono ogółem 476.893 lt. Zaś za dzierżawę torfowisk i majątków leśnych wyręczono 347.116 lt.

Złagodzenie nadzoru nad lasami prywatnemi w Litwie. 'Elta' z dn.30 grudnia donosi., iż Dep.Leśny polecił nadleśnym i leśniczym kierować się przy wykonywaniu ustawy i przepisów o nadzorze nad lasami nietylko ich literą, lecz również treścią. Nadzór powinien polegać nad tem, aby lasy litewskie nie były trzebione. Nie można jednak zmuszać gospodarzy, aby posiadając zaledwie parę hektarów lasów utrzymywali go we wzorowym porządku i hodowali las pierwszego gatunku. Departament wyjaśnia również, iż przy wyrębie w granicach normy rocznej zbyteczne jest zawiadomienie lub zezwolenie, to też nie należy sporządzać protokułu w wypadkach, gdy wyrąb w lasach prywatnych nie przekracza normy. Pozatem o ile gospodarz znajduje się w sytuacji uniemożliwiającej mu hodowanie lasu, może zabiegać w komisji Ochrony lasów o zezwolenie mu na zużycie terenów leśnych dla innych celów.

Plan wyrębu lasów na rok 1933/34. Elta' z dn. 18 stycznia r.b. donosi, iż litewski Minister Rolnictwa zatwierdził plan wyrębu lasów na rok 1933/34. Ogółem ma być wycięte 1.736.000 festmetrów, z czego 840.000 festmetrów przeznaczono dla potrzeb rządowych pozostałą zaś ilość na sprzedaż.

Obszar lasów należących do obcokrajowców. 'Liet.Aidas' Nr.4 z dn.5.I.33 r. donosi, iż w granicach państwa litewskiego obcokrajowcy posiadają 6.437 ha lasów, z czego - 3.727 ha lasów iglastych, 1.143 ha lasów liściastych i 1.567 ha lasów mieszanych. Większość terenów leśnych należących do obcokrajowców znajduje się w lasach Plungańskich. Państwo opiekuje się lasami obcokrajowców, eksploatuje je, a otrzymane zyski wypłaca właścicielom.

Działalność mleczarni litewskich. 'Tautos Ukis' Nr.1 z roku 193.. W ciągu 11-tu miesięcy r.193 funkcjonowało w Litwie 350 towarzystw przetworów mlecznych. W okresie tym powstało 6 parowych i jedna ręczna mleczarnia /kooperat./, zaś 'Pienocentras' założył 4 parowe i 1 ręczne mleczarnie. Pozatem w r.193. powstało 200 punktów zbierania śmietany. Ogółem funkcjonuje w Litwie 1700 punktów zbierania śmietany . Jak wielkie znaczenie w gospodarstwie mleczarskiem posiadają punkty zbierania śmietany świadczy fakt, że na ogólną ilość przyjętego do mleczarni mleka w r.193 , - 60% mleka dostarczyły punkty zbierania śmietany. W r.193. - 130 towarzystw przetworów mlecznych zabiegało w Banku Ziemskim o udziele im pożyczek. 95 słabszym towarzystwom mleczarskim Izba Rolnicza wypłaciła zasiłek w sumie 40 tysięcy lt. W r.1931 towarzystwa przetworów mlecznych posiadały na Litwie członków 10% wszystkich dostawców mleka. Zaś w r.193 liczba ich wzrosła do 1.%. Z pośród wszystkich rolników litewskich zaledwie 40% rolników dostarcza mleko do punktów zbierania śmietany.

Produkcja mleka w Litwie. 'Lietuvos Aidas' Nr.15 z dn.19.I.1933. Według danych statystycznych Litwa posiada 1.300.000 sztuk trzody. Po odrzuceniu przychówku wypada, iż Litwa posiada 850.000 krów dojnych. Rachując, iż na wyprodukowanie jednego kg masła potrzeba 26 kg mleka wypada, iż rocznie Litwa produkuje 10.000.000 kg masła .

Ilość kur w Litwie. 'Liet.Aidas' Nr.4 z dn.5.I.33 r. Według danych statystycznych Litwa posiada około 3,5 milj. kur i 1.750.000 sztuk innego ptactwa domowego. Na 100 hektarów ziemi uprawnej wypada w Litwie mniej więcej 84 kury.

P R Z E M Y S Ł

S t a n p r a c y w p r z e m y ś l e l i t e w s k i m. "Liet.Žinios" /Nr.14. I.33./: W tartakach niedawno wybuchł strajk; przyczyną jego była próba obniżki płac robotników. W wyniku strajku robotnicy odnieśli pewien sukces. Normy płac w poszczególnych fabrykach wynoszą przeciętnie od 1 i pół do 5 lt. dziennie.

N o w y z a k ł a d p r z e m y s ł o w y w K o w n i e . Prasa Kowieńska /XII.33./: W Szańcach została założona fabryka przyrządów dla elektrycznej instalacji. Fabryka zatrudnia 25 robotników. Założyło ją T-wo akcyjne "Elektra" z kapitałem zakładowym 200 tys.lt.

N o w a f a b r y k a m y d ł a . Prasa Kowieńska /XII.32./: W tych dniach odbyło się zebranie założycieli wielkiej fabryki mydła na zasadach spółdzielczych. Do zarządu fabryki zostali obrani dyrektor "Majstasa" Łapenas, dyrektorowie "Lietukisa" Dagis i Mielus, burmistrz Poniewieża Chodakauskas i poniewieski agronom powiatowy Gasiunas. Mydlarnia zostanie otwarta po Nowym Roku w Poniewieżu. Kapitał zakładowy fabryki wynosi 150 tys.lt. Właścicielami jej będą "Pienocentras", "Majstas" i "Lietukis". Do istniejącego w kraju syndykatu mydlarni nowa fabryka mydła nie przyłączy się. Produkcja mydlarni kooperatyw przewidziana jest na 50 tonn miesięcznie.

N o w a w y t w ó r n i a w y r o b ó w k o s m e t y c z n y c h . Prasa Kowieńska /I.33./: Kooperatywy "Majstas", "Lietukis" i "Pienocentras" postanowiły oprócz mydlarni otworzyć jeszcze wytwórnię wyrobów kosmetycznych. Fabryka ta również zostanie zbudowana w Poniewieżu. Będzie ona wytwarzała mydło toaletowe, puder, wodę kolońską i t.d.

P o ż y c z k a d l a f a b r y k i B-ci N u r o k . Prasa Kowieńska./I.33./: Bank Litewski postanowił uwzględnić prośbę administracji b-ci Nurok o pożyczkę w wysokości 500 tysięcy lt. Pożyczka zostaje udzielona na rozszerzenie fabryki w związku z zamówieniami, jakie otrzymała ona od Sowietów.

O t w a r c i e p i e r w s z e j f a b r y k i p a p i e r u . "Liet.Aidas" /Nr.10. I.33./: 12 stycznia nastąpiło w Pietraszunach otwarcie pierwszej fabryki papieru. Koszty budowy fabryki wyniosły około 7 i pół milj.lt. Roczna produkcja fabryki może wynosić do 6 tys. tonn.

S y n d y k a t f i r m m a n u f a k t u r y . Prasa Kowieńska /I.33./: W tych dniach celem uniknięcia konkurencji 10 hurtowych firm manufaktury zamknęło swe sklepy hurtowe i otworzyło wspólny sklep pod nazwą "Gełumbe". Syndykat kupców hurtowych manufaktury wywołał niezadowolenie wśród detalistów tej branży. Założycielami "Gełumbe" są właściciele fabryki manufaktury "Litex" Klisz, Poswianski i in.

S y n d y k a t p i e k a r n i a n y . "Liet.Žinios" /Nr.296. XII. 32./: W swoim czasie właściciele piekarń kowieńskich rozpoczęli rokowania w sprawie stworzenia syndykatu piekarnianego. Dotychczas jednak rokowania te nie dały pozytywnych wyników. Obecnie w Kownie znajduje się około 100 piekarń.

S p r a w a s y n d y k a t u m ł y n a r s k i e g o . "Liet.Žinios" /Nr.296. XII.32./: Sprawa syndykatów na Litwie nie stanowiłaby bolączki, gdyby spółdzielczość należycie się rozwijała. W związku z tem dałoby się wiele powiedzieć o syndykacie młynarskim, który czerpie zbyt wielkie zyski, wyzyskując zarówno producentów rolnych jak też szerokie rzesze spożywców.

S p r a w a s y n d y k a t u s k ó r n i c z e g o . "Liet.Žinios" /Nr.2. I.33./: W związku z wiadomościami, że spółka "Maistas" zamierza zbudować garbarnię, syndykat skórniczy okazuje duże zaniepokojenie. Wiadomość ta nie jest pozbawiona cech prawdopodobieństwa ze względu na to, iż "Maistas" posiada wiele surowca i mógłby racjonalnie eksploatować garbarnię, produkując skóry nietylko na rynek wewnętrzny lecz i na eksport do Anglji.

Obawy syndykatów przed spółdzielniami. "Liet.Zinios" /Nr.7. I.33./: W tych dniach odbyło się w Kownie posiedzenie członków syndykatu mydlarskiego. Toczyły się bardzo ożywione dyskusje na temat ewentualnej konkurencji spółdzielni. Odzywały się głosy, iż należałoby syndykat zlikwidować a przejść do wolnej konkurencji.

Upadek syndykatu cegielnianego. "Rytas" /Nr.6. I.33./: Syndykaty na Litwie jeden po drugim upadają. Ostatnio chwiać się zaczął syndykat cegielniany w związku z zakończeniem sezonu budowlanego i spadkiem cen na cegły.

Garbarnia "Maistasa" Prasa Kowieńska /I.33./: "Maistas" postanowił w najbliższej przyszłości otworzyć garbarnię, która będzie wytwarzała skóry twardą i chrom. Ostatni artykuł będzie eksportowany do Anglji.

Przedłużenie dnia roboczego w ujęciu "Rytasa". "Rytas" /Nr.18. I.33./: Część prasy doniosła, że obecnie będzie się stosowało 7-mio godzinny dzień pracy z przerwą obiadową. Stwierdzić jednak należy, że dzielenie dnia roboczego na dwie części ujemnie się odbije na budżecie pracowników, ze względu na koszty komunikacji . Przedłużenie dnia roboczego byłoby dla pracowników korzystniejsze o ile nie byłoby wspomnianej przerwy obiadowej.

Produkcja torfu na Litwie. "Liet.Aidas" /Nr. 18. I.33./: Ogólny obszar torfowisk litewskich wynosi około 180 tys. hektarów, czyli 4% ogółu terytorjum. Obszar torfowisk na Litwie jest w porównaniu z krajami sąsiedniemi 2-3 razy mniejszy. Największe torfowiska znajdują się w pow.Szawelskim /25% ogółu torfowisk/, następnie w marjampolskim, możejskim i innych. Przeciętna grubość warstwy torfu wynosi 3-4 metrów, gdzieniegdzie jednak dochodzi do 15-16 i pół metra. Torfu zdatnego do technicznego użytku jest na Litwie tylko około 60 tys.hektarów /około 33% ogółu torfowisk/. Produkcja torfu wciąż wzrasta. Przeznaczona jest ona jednak głównie na użytek wsi, aniżeli na potrzeby techniczne. W 1930 r. wyprodukowano torfu 87 tys. tonn, w 1931 r. - 85 tys.tonn, w 1932 r. - 86 tys.tonn.

MONOPOLE I AKCYZA.

Sprzedaż wódki w Litwie w ciągu 10-ciu miesięcy 193. r. "Tautos Ukis" Nr.1 z 193 r. Streszczenie: W ciągu 10-ciu miesięcy 193. r. sprzedano w Litwie 3.303.370 litrów wódki 40% i 149..85 litrów 95% za sumę 6.111.842 lt. W tymże okresie 1931 r. 40% wódki sprzedano - 4.178.301 litrów i 95% - 193..79 litrów za sumę 34..17.512 lt. Czyli w r.193 40% wódki sprzedano o 874.931 litrów i 95% o 43.994 litrów mniej, niż w r.1931 i wydano na alkohol mnie o 8.105.670 litów.

Ogólny dochód państwowego monopolu spirytusowego w roku 193.. Prasa litewska z dnia .3 stycznia r.b. donosi, iż państwowy monopol spirytusowy wyręczył ze sprzedaży wódki w r.1931 - 40,95 milj.lt. zaś w r.193. zaledwie - 31,40 milj.lt. Pragnąc zwiększyć popyt na wódkę monopol spirytusowy obniżył jej cenę.

'Echo' Nr.4 z dnia 5.I.1933 r. podaje, iż konsumcja wódki i piwa w Litwie zmniejszyła się o 35 procent.

Proces M-stwa Rolnictwa ze szwedzkim koncernem zapałczanym. Prasa litewska z dnia 30.XII 193 r. komunikuje, że M-stwo Rolnictwa wytoczyło sprawę sądową szwedzkiemu koncernowi zapałczanemu w związku z nabyciem przez koncern placu w Słobodzie /przedmieście Kowna/ za 60 milj.lt. Plac ten należał do rządu i był w dzierżawie. Akt kupna sprzedaży koncern zawarł z dzierżawcą, który nie posiadał na placu prawa własności. Proces w tej sprawie odbędzie się w najbliższym czasie w kowieńskim Sądzie Okręgowym.

S P Ó Ł D Z I E L N I E.

Z a n i k k o o p e r a t y w w L i t w i e. 'Rytas' Nr.6 z dnia 9.I.33 r. pisze, o trudnej sytuacji kooperatyw i spółdzielni w Litwie. Jako przykład pismo podaje, iż założona przed 5-ciu laty w Godlewie pod Kownem kooperatywa 'Nova' zbilansowała swe rachunki z deficytem 18 tysięcy litow. Podobne przykłady spotyka się na tereni całej Litwy. Trudności w zakresie kooperacyj pismo tłumaczy brakiem należytej organizacji.

Z a p o m o g i d l a k o o p e r a t y w m l e c z a r s k i c h. Pisma litewkie z dnia 3 stycznia 1933 r. donoszą, iż Izba Rolnicza wyasygnowała 64 tysiące lt. zapomogi dla źle funkcjonujących mleczarni na prowincji. Zapomogi Izby Rolniczej wydawane są za pośrednictwem T-stwa 'Pienocentras'.

K O M U N I K A C J A .

W z n o w i e n i e p o c z t o w e j k o m u n i k a c j i p o w i e t r z n e j . Prasa Kowieńska /I.33./: Z dn.2 stycznia 1933 r. zostaje wznowiona pocztowa komunikacja powietrzna z zagranicą.

P r o j e k t p r z e k a z a n i a k o n c e s j i a u t o b u s o w e j s p ó ł c e L i t w i n ó w a m e r y k a ń s k i c h . Prasa Kowieńska /XII.32./: Frakcja litewska Rady Miejskiej postanowiła złożyć projekt o unieważnieniu obecnych koncesji miejskiej komunikacji autobusowej, by po odebraniu jej od osób prywatnych przekazać ją S-ce handlowej Litwinów amerykańskich.

R u c h t o w a r o w y n a k o l e j a c h l i t e w s k i c h . "Liet.Aidas" /Nr.8. I.33./: W roku ub. ruch towarowy na kolejach litewskich wyraził się w cyfrach następujących: 11.592 wagonów nierogacizny, 1.961 wagonów bekonów, 1.797 wagonów bydła i ptactwa, 901 wagonów masła, 417 wagonów jaj, 7.462 wagony różnych zbóż, 1.647 wagonów nasion, 382 wagonów karmy dla bydła, 4.105 wagonów drzewa, 4.899 wagonów opału, 4.059 wagonów cegły, 20.732 wagonów drobnych posyłek, 11.366 wagonów służbowych, 35.936 wagonów innych towarów, ogółem 107.256 wagonów. W tym samym czasie tranzyt sowiecki przez Litwę wynosił 3.445 wagonów, zaś niemiecki 1.316 wagonów. Pozatem z Rosji sowieckiej przewieziono do Kłajpedy koleją 9.740 wagonów belek.

B U D O W N I C T W O :

K o s z t y b u d o w y n o w y c h d o m ó w w K o w n i e w 1 9 3 2 r. Prasa Kowieńska /I.33./: W ciągu r.1932 Kowieński Samorząd Miejski wydał ogółem 582 zezwoleń na budowę domów mieszkalnych /w r.1931 - 874/, w tej liczbie - 121 domów murowanych /w r.1931 - 215/, 461 drewnianych /659/ oraz 148 /104/ niemieszkalnych domów murowanych, 418 /479/ drewnianych i 6 /7/ na cele przedsiębiorstw przemysłowych - ogółem 1.160 /1.469/.

Liczba mieszkań w domach murowanych wzrosła o 343, czyli o 15.612 m.sześć. Obliczając średnio koszta budowy 1 m.sześć. na 50 lt. kapitał inwestowany w domy murowane w r.1932 wynosi około 7.530.640 lt.

Liczba mieszkań w domach drewnianych wzrosła o 1.096, czyli o 168.689 m.sześć. Obliczając koszta budowy 1 m.sześć. na 35 lt., kapitał inwestowany w domy drewniane wynosi około - 5.904,118 lt. Pozatem w budowę niemieszkalnych budynków murowanych inwestowano ok. 993.984 lt. i drewnianych - 469.765 lt., czyli ogółem w r.1932 inwestowano w budowę nowych budynków około 14.898.607 lt. /w r.1931 - około 35 milj./.

R U C H L U D N O Ś C I :

E m i g r a c j a w 1 9 3 2 r. Prasa Kowieńska /I.33./: W r.1932 ogółem wyemigrowało z Litwy 827 osób, w tej liczbie: do Afryki 244, Stanów Zjednoczonych A.P. 148, Palestyny 148, Urugwaju 68, Kanady 85, Argentyny 65, Brazylji 56, Kuby 3, Meksyku 3, Kolumbji 3, Hondurasu 1, Costariki 1 i do Australji 2 osoby. W porównaniu do lat ubiegłych emigracja w r.1932 była minimalną, co się tłumaczy tem, że niemal wszystkie kraje świata zabroniły wstępu imigrantom.